

Koers Volwassenen 2020 • 2023

Anders kijken, denken én doen

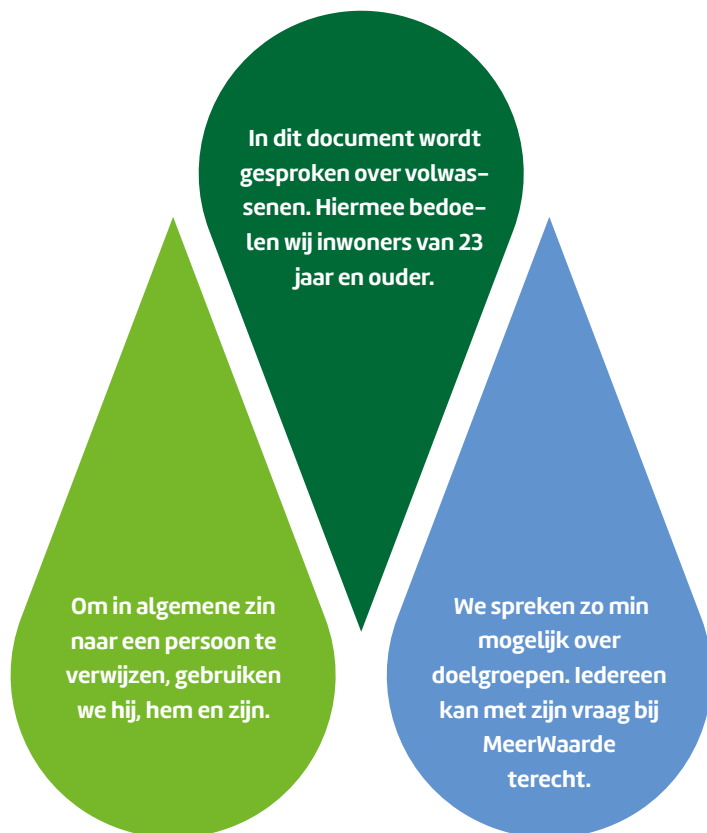

Inhoud

	Daarom deze koers!	5
	De volwassenen van nu: van stille generatie tot generatie Z	6
	Volwassen in Haarlemmermeer	10
	Onze aanpak: sociaal werk loont!	14
	Van welvaart naar welzijn: drie uitdagingen	19
	Onze ambities tot 2023	22
	Ons sociaal werk voor volwassenen in één oogopslag	25
	Samenwerken als randvoorwaarde	28

Vooraf

Leeswijzer

Deze koers start bij de volwassen inwoners zelf. Hoe is het om volwassen te zijn en welke verschillen zijn er tussen generaties? Vervolgens richten we onze blik op Haarlemmermeer. Welke maatschappelijke uitdagingen zien we? Welke ambities voor de komende jaren zijn er? Met welke aanpak komen we tot het beste resultaat? We besluiten deze koers met een overzicht waarin we in één oogopslag aangeven wie we zijn, wat we de komende jaren doen, hoe en met welke impact.

Daarom deze koers!

Inwoners activeren om hun eigen welzijn en dat van hun omgeving te verbeteren. Vanuit die visie werken we als MeerWaarde. In deze koers over het sociaal werk voor volwassenen staat hoe we die visie werkelijkheid maken voor inwoners ouder dan 23 jaar.¹ Deze koers helpt ons om goed in te kunnen spelen op nieuwe uitdagingen en de juiste keuzes te maken in ons werk.

Wij zijn ervan overtuigd dat mensen het gelukkigst zijn als zij in staat zijn voor zichzelf te zorgen als onderdeel van een veilige en betrokken omgeving. Daarom activeren we inwoners om hun eigen welzijn en dat van hun omgeving te verbeteren. Om zelf regie en verantwoordelijkheid te nemen. En zich samen met anderen in te zetten voor levendige en leefbare wijken, dorpen en kernen in Haarlemmermeer die maximaal bijdragen aan het levensgeluk van mensen.

Toch is het niet eenvoudig om je leven zo in te richten dat je je gelukkig voelt. We weten vaak niet eens goed hoe gelukkig we zijn en wat ons gelukkig maakt.² Bepaalde groepen kwetsbare mensen – o.a. ouderen, alleenstaanden, armen, werklozen en migranten – blijken vaak minder gelukkig te zijn.³ Maar iedereen kan natuurlijk met tegenslag in zijn/haar leven te maken krijgen, bijvoorbeeld door ziekte, werkloosheid of scheiding. Daarom zijn wij er voor *alle* inwoners in een (tijdelijk) kwetsbare situatie.⁴ We doen er alles aan om te voorkomen dat mensen in zo'n kwetsbare situatie terechtkomen. Door meer kansen te creëren dragen we bij aan een Haarlemmermeerse samenleving waarin iedereen mee komt én waaraan iedereen mee doet. Waar het prettig is om te wonen, te leven, te werken en je te ontwikkelen.

Als welzijnsorganisatie staan we midden in de samenleving en náást mensen. We zijn het eerste aanspreekpunt voor mensen en helpen ze op weg. We prikkelen inwoners om te doen wat ze kunnen. En inspireren hen zo om hun eigen wereld te verstevigen. Daarbij werken we vanuit mogelijkheden en koppelen kracht aan kwetsbaarheid. Dat doen we overigens niet alleen, maar samen met anderen. Samen met onze vrijwilligers en maatschappelijke partners. En samen met het bedrijfsleven. In ons werkgebied, onder de rook van Schiphol, liggen veel unieke kansen voor innovatieve samenwerking. In ons sociaal werk zie je de pioniersgeest van Haarlemmermeer terug!

Deze koers geeft richting aan onze werkzaamheden voor volwassenen. De koers maakt duidelijk waar we staan, wat anderen van ons én wij van anderen mogen verwachten. Daarmee is de koers een belangrijk kompas voor onze samenwerking met anderen. We willen iedereen inspireren om in beweging te komen en samen met ons invulling te geven aan ons motto...:

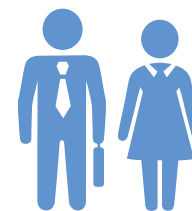
Zelf, samen, sterker!

Renata Fideli
Directeur-bestuurder

De volwassenen van nu: van stille generatie tot generatie Z

Ze zijn geboren tussen pakweg 1930 en 2000. De volwassenen van vandaag de dag. Een heel diverse groep die bestaat uit maar liefst zes generaties: van 'stille generatie' tot 'generatie Z'. Hoewel allemaal volwassen, zijn er grote verschillen tussen deze generaties. Over wie hebben we het eigenlijk als we het over volwassenen hebben?

Het tijdperk waarin je bent opgegroeid, bepaalt mede hoe je vandaag in het leven staat. Het maakt bijvoorbeeld nogal uit of je jong was tijdens de wederopbouw of tijdens een periode van economisch verval. Hebben we het over volwassenen, dan hebben we het dus over verschillende generaties van mensen die dezelfde (maatschappelijke) ervaringen delen. Iedere 15 jaar ontstaat er een nieuwe generatie van mensen die belangrijke kenmerken gemeen hebben (zie afbeelding).

1930 – 1940

Stille generatie

Geboren tussen 1930 – 1940

OOK WEL: Geraniumzitters

JONG TIJDENS: wederopbouw

KENMERKEN: plichtsgetrouw, harde werkers

1940 – 1955

Babyboom

Geboren tussen 1940 – 1955

OOK WEL: Protestgeneratie

JONG TIJDENS: stijgende welvaart

KENMERKEN: vrije moraal, zelfontplooiing, onvrede

1955 – 1970

Generatie X

Geboren tussen 1955 – 1970

OOK WEL: Generatie Nix, Verloren generatie

JONG TIJDENS: economisch verval, jeugdwerkloosheid

KENMERKEN: praktisch, zelfredzaam, no-nonsense mentaliteit

Natuurlijk, een generatie is geen blauwdruk en ieder mens is uniek. Toch helpt deze indeling ons om de groep volwassenen beter te begrijpen.

Volwassenen van nu in vogelvlucht

Veel volwassenen van nu zijn opgegroeid in een wereld waarin 'nee' zeggen nog niet vanzelfsprekend was en hebben een groot plichtsgevoel.⁵ Zeker naar generaties voor hen van wie zij het leven leerden. Het ontdekken en ontwikkelen van de eigen 'ik' was daar-

aan ondergeschikt. Inmiddels is het klassieke 'eenrichtingsverkeer' bij overdracht van informatie van de oudere generatie naar de jongere generatie verdwenen. En daarmee de vaak wat afstandelijke en formele omgangsvormen. De generaties staan nu meer open voor elkaar. Ouders leren tegenwoordig ook van hun kinderen.

De jongste generatie volwassenen kampt met vergelijkbare problemen als de oudere generaties. Denk aan flexibele banen met onzekere inkomens, krapte op

1970 – 1985

Pragmatische generatie

Geboren tussen 1975 – 1985

OOK WEL: Patatgeneratie

JONG TIJDENS: groeiende keuzemogelijkheden, alles is mogelijk

KENMERKEN: levensgeluk als hoogste doel, zelfontplooiing, passiviteit

1985 – 2000

Generatie Y

Geboren tussen 1985 – 2000

OOK WEL: Prestatiegeneratie, Grenzeloze generatie, Generatie Next, Millennials, Screenagers, Echoboomers, Digitale generatie, Mediageneratie, Game generation, Generatie Einstein, Google generatie, Achterbankgeneratie, Knip & plakgeneratie, PeterPan generatie

JONG TIJDENS: informatietijdperk, dreiging van terroristische aanslagen

KENMERKEN: authentiek, zelfverzekerd, actief op internet, gemakzuchtig

2000 – 2015

Generatie Z

Geboren tussen 2000 – 2015

OOK WEL: Digital Natives, Netgeneratie, M(ultitasking) generatie, Generatie I, IGeneration, Generatie Yi

JONG TIJDENS: digitale tijdperk, economische crisis

KENMERKEN: internet is vanzelfsprekend, multitasken

de woningmarkt en afbrokkelende pensioenvoorzieningen. Deze trend van toenemende ‘levenslooponzekerheid’ is eind jaren 90 ingezet. Vanaf dat moment stegen de lonen nauwelijks, maar de kosten voor levensonderhoud des te meer.⁶ De huidige sociale en economische situatie maakt het voor jongeren lastig om de horde naar zelfstandigheid te nemen. Zo blijven jongvolwassenen langer thuis wonen en een groeiende groep keert na aanvankelijke zelfstandigheid terug naar het ouderlijk huis.⁷

En dat is nog niet alles. Driekwart van de millennials – jongvolwassenen uit de generaties Y – hebben rond hun zeventienvijftigste levensjaar al last van een zogeheten ‘quarterlife crisis’, vergelijkbaar met de midlifecrisis waar veel veertigers mee te maken krijgen.⁸ Ze hebben het knagende gevoel op een cruciaal punt in hun leven te zijn aangekomen en vragen zich af ‘wat nu?’.

‘Driekwart van de millennials hebben last van een quarterlife crisis’

Want anno 2020 willen we altijd gelukkig zijn. Ons goed voelen en ons niet vervelen. Veel met name jongvolwassenen menen dat de samenleving maakbaar is. Ze willen controle over hun leven, hun omgeving en hun kinderen. Vroeger ging het om waarden als ‘moed’ of ‘vrijheid’, vandaag is ‘controle’ de nieuwe deugd. Maar helaas: die maakbaarheid valt tegen. Wie de lat hoog legt, krijgt te maken met keuzestress. Want hoe zorg je ervoor dat je de juiste keuze maakt? Niet verwonderlijk dus dat ‘het pad van normaal zijn’ – succesvol zijn én alles onder controle hebben – vaak zo vernauwd is dat velen eraf vallen.⁹

Veel volwassenen die rond 1960 geboren zijn, zijn inmiddels een ‘yep’ oftewel ‘Young Eldery Person’. Deze nieuwe oudere kan in de periode tussen zijn pensioen en het moment dat hij afhankelijk wordt van de zorg van derden nog tien tot twintig jaar relatief gezond en tamelijk onafhankelijk van het leven genieten.¹⁰ Ze zitten in de ‘derde levensfase’, tussen volwassenheid en ouderdom in. Deze X-ers hebben naar verhouding een groot potentieel aan kennis en vaardigheden en beschikken over ruime financiële middelen. Bovendien is hun leeftijdsgroep omvangrijk en dat biedt voordelen. Zo hebben zij over het algemeen grotere en gevarieerdere netwerken dan eerdere generaties. Al deze contacten bieden deze generatie kansen, bijvoorbeeld om als vrijwilliger aan de slag te gaan. Generatie X heeft het gemiddeld gesproken sociaal en economisch goed, zo lijkt het. De (vermeende) kloof leidt de laatste jaren tot een verhit debat tussen generatie X en millennials. De solidariteit tussen generaties staat onder druk.

‘Generatie X heeft het sociaal en economisch goed, zo lijkt het’

Niet alle ouderen hebben het overigens even goed. Sterker nog: de kloof tussen arm en rijk neemt na het pensioen alleen maar toe. Lager opgeleiden en – in sommige gevallen vooral – mensen met lagere inkomens voelen zich vaak minder prettig, hebben meer last van het zware werk en maken zich meer zorgen dan hun meer welvarende generatiegenoten. Na het pensioen – als de inkomsten teruglopen – neemt dit verschil tussen arm en rijk alleen nog maar toe.

*‘Generaties
staan
meer open
voor
elkaar’*

Volwassen in Haarlemmermeer

Nu we weten over wie we het hebben, richten we onze blik op de toekomst. Welke ontwikkelingen bepalen de komende vijf jaar het leven van volwassenen in Haarlemmermeer? We noemen er drie.

1.

Betaalbaar wonen in een prettige buurt

Haarlemmermeer is een unieke gemeente in Nederland. De oppervlakte van deze groene gemeente is groot. De 31 kernen die verspreid liggen langs de Ringvaart, kenmerken zich door zowel zakelijk- als menselijkheid. De woonmogelijkheden zijn heel divers. Van een klein dorp met beperkte voorzieningen tot een grotere plaats met een dynamisch centrum. Door de uitgestrektheid van het gebied kan het vervoer tussen de verschillende plaatsen een uitdaging zijn. Veruit de meeste inwoners in Haarlemmermeer wonen zelfstandig. Ook zijn er inwoners die nu leven in een beschermende woonvorm en op termijn zelfstandig gaan wonen. Het inwoneraantal is de afgelopen jaren flink gegroeid en groeit nog verder.¹¹ De gemeente staat voor een uitdagende opgave: het aantal inwoners is in 2030 met 50.000 gestegen. De uitdaging zit vooral in de mogelijkheid om nieuwe woonwijken op te leveren inclusief sociale cohesie; een complete woongemeenschap waar bewoners, winkeliers, de wijkagent, omliggende wijken en maatschappelijke organisaties al samen optrekken voordat een huis gebouwd is. De grote vraag is, wat is er voor (nieuwe) inwoners van Haarlemmermeer nodig om zich gelukkig te voelen

in een betrokken en veilige omgeving? Maar ook de urgentie om bij te dragen aan een beter klimaat. Hoe vind ik een geschikte en betaalbare woning in een prettige buurt? Of hoe pakken we gezamenlijk de energietransitie aan en maken we de wijk niet alleen energiezuiniger maar sociaal ook sterker?

In 2021 treedt naar verwachting de nieuwe Omgevingswet in werking. Deze wet doet een groter beroep op de zelfredzaamheid van inwoners. De inwoner krijgt meer verantwoordelijkheid en de overheid doet stappen terug.

'Samen met mijn gezin woon ik naast een dove buurvrouw met haar 16-jarige zoon. Deze zoon zorgde voor geluidsoverlast. Met name het luidruchtige gamen tot diep in de nacht hield ons wakker. Zelf hadden we hen er al een aantal keer op aangesproken. Omdat dat dit niet hielp, negeerde ik ze en werd steeds bozer. Jammer, want vroeger gingen we normaal met elkaar om. Door Buurtbemiddeling is een gesprek georganiseerd. Daarbij was ook een doventolk aanwezig. Wat bleek? Onze buurvrouw wist niet goed wat haar zoon allemaal uitspookte. Haar zoon kwam er tijdens het gesprek achter dat de huizen gehoriger waren dan hij dacht. Inmiddels gaat het een stuk beter. We houden meer rekening met elkaar en gaan ook weer op een leukere manier met elkaar om.'

2.

De impact van een diverse samenleving

De samenstelling van de bevolking van Haarlemmermeer verandert. Haarlemmermeer en Schiphol kenmerken zich door diversiteit. Zo komen mensen uit andere delen van Nederland en uit andere landen hier wonen. Ouders van kinderen en jongeren zijn lang niet altijd zelf opgegroeid in Haarlemmermeer en dat zorgt ervoor dat hun netwerk niet vanzelfsprekend groot is. Zowel ‘traditionele’ migranten als nieuwe statushouders en ook expats komen hier wonen. Een diverse bevolking leidt in een snel veranderende samenleving tot onzekerheid wat het gevoel van ‘thuis horen’ belemmert. Naar verwachting is in 2021 de Wet inburgering van kracht waarmee het huidige inburgeringsstelsel wordt herzien en inburgering betere kans van slagen heeft. Bovendien groeit het aantal kwetsbare inwoners, bijvoorbeeld door de afbouw van (zorg)voorzieningen en de dubbele vergrijzing. Door al deze veranderingen komt de leefbaarheid van wijken, buurten en dorpen onder druk te staan. Het is belangrijk dat alle inwoners zich in Haarlemmermeer thuis blijven voelen, ook in een samenleving die snel verandert. Tegelijkertijd leggen bezuinigingen in de zorg een extra druk op ons werk als welzijnsorganisatie. We kijken dan ook kritisch naar wat we wel doen en wat niet. En we versterken de eigen regie van mensen. In plaats van over te nemen, helpen we mensen om hun situatie zelf te veranderen. Wij geloven dat wij daarmee bijdragen aan het levensgeluk van mensen. In Haarlemmermeer zijn veel vrijwilligers actief. Zij krijgen begeleiding vanuit verenigingen en de VrijwilligersCentrale. Hun werk is van onschatbare waarde voor een leefbare samenleving.

‘Mijn man is onlangs overleden. Sindsdien ben ik veel alleen en voel me af en toe eenzaam. Met hulp van de sociaal werker is het me gelukt om zelf weer richting te geven aan mijn leven. Ik vind het fijn om mijn gevoelens met een ander te kunnen delen. Ook nodigde de sociaal werker mij uit om eens langs te komen in het buurthuis. Daar kan ik meedoen aan allerlei activiteiten, zoals bloemschikken. Ik ontmoet nu anderen die in vergelijkbare situaties als ik verkeren. Nu weet ik dat ik niet alleen ben in mijn gevoel. Dat te ervaren, maakt een wereld van verschil!’

3.

Meedoen in de metropoolregio

In deze regio is veel ondernemerschap, de mensen werken hier in de Randstad hard. Rond Schiphol zijn veel bedrijven gevestigd. Voor internationale bedrijven is een vestiging in Haarlemmermeer financieel aantrekkelijker dan in Amsterdam of Haarlem. In het tuinbouwgebied wonen veel seizoenwerkers. Hoewel zij niet of nauwelijks betrokken zijn bij de gemeente, vervullen ze wel een belangrijke rol in Haarlemmermeer. In onze metropoolregio zijn de inkomens minder gelijk verdeeld dan in de rest van Nederland. Zowel het aandeel van mensen met een hoog inkomen als het aandeel mensen met een laag inkomen is gegroeid. Dat geldt ook voor de kloof tussen arm en rijk. De invoering van de Participatiewet heeft bovendien helaas nauwelijks geleid tot meer (baan)kansen voor mensen.¹² Inkomensongelijkheid leidt tot minder so-

ciale mobiliteit en minder vertrouwen in elkaar. Bovendien hebben mensen door inkomensstress vaker last van depressie, burn-out en andere psychische klachten.

'Ik kom uit Syrië. Tijdens mijn inburgering wilde ik beter Nederlands leren spreken. Vluchtelingenwerk liet mij de website haarlemmermeervoorelkaar.nl zien. Op de site kon ik zelf zoeken naar vrijwilligerswerk of een Maatje vinden om Nederlands mee te oefenen. Het was voor mij moeilijk om zelf een brief te schrijven. Gelukkig kon ik hulp krijgen tijdens het spreekuur van de Vrijwilligers-Centrale. Eerst hebben we gekeken wat ik leuk vond om te doen. Ik ben best handig. We vonden een plek op de afdeling fietsreparatie van de Meerwinkel. Ik doe dit werk met veel plezier en mijn collega's zijn blij met me. Bovendien krijg ik veel kansen om mijn Nederlands te verbeteren.'

Verder kijken naar 2030

Deze koers heeft betrekking op de periode 2020–2023. Dat wil niet zeggen dat we nu niet al verder kijken. Door ons voor te stellen hoe de samenleving er in 2030 uitziet, geven we een aanzet voor een dialoog over ontwikkelingen die mogelijk ook in Haarlemmermeer gaan spelen. De komende jaren zullen we samen met inwoners en samenwerkingspartners stap voor stap toewerken naar deze nieuwe realiteit.

In 2030 zijn de gevolgen van de dubbele vergrijzing echt zichtbaar. Er zijn meer ouderen en mensen worden steeds ouder. Nog even en één op de vier inwoners is ouder dan 65 jaar. Nu is dat één op zes.¹³ De babyboomers die nu veel informele zorg verlenen, zijn de zorgvragers van 2030. En de millennials van nu zijn actief bezig met het opbouwen van een netwerk met familie en vrienden dat bescherming en ondersteuning biedt bij beperkingen en tegenslagen.

We bevinden ons in de overgang naar een nieuw type samenleving, waarin technologie en sociale netwerken steeds meer onze manier van communiceren, werken en zorgen bepalen.¹⁴ In 2030 zijn de grenzen tussen de virtuele en reële wereld verder vervaagd. We maken nog meer gebruik van sociale netwerken en de communicatiemogelijkheden en communities die daarvan het gevolg zijn. Tegelijkertijd hechten we nog veel waarde aan fysiek contact en nabijheid. We vinden het belangrijk om elkaar te blijven opzoeken. Er zijn veel vitale ouderen van omstreeks zeventig jaar die in 2030

nog hun stempel kunnen drukken op de participatiesamenleving.

De technologie heeft zich verder ontwikkeld en het ‘Internet of Things’ maakt ons leven op veel gebieden eenvoudiger en efficiënter. Artificial intelligence helpt ons bijvoorbeeld bij het plannen van onze activiteiten en het uitvoeren van routinematige handelingen. Fijn dat de koelkast waarschuwt wanneer de producten over datum zijn, handig dat lichten vanzelf aan en uit gaan, maar we houden nog wel zelf de regie. We laten ons leven in 2030 nog niet leiden door de computers en robots.

Ons dagelijks leven is verder geflexibiliseerd. De deeleconomie groeit. We delen bijvoorbeeld vaker kantoren en woningen in de vorm van co-working en co-living spaces.¹⁵ Of we delen auto’s, die misschien al wel deels zelfrijdend zullen zijn. Ook leven mensen op steeds meer verschillende manieren met elkaar samen, al dan niet met zorg en ondersteuning van buiten. Een goede balans houden tussen werk en privé is meer dan ooit een uitdaging, ook omdat we vaker zelf (mantel)zorg-taken verrichten.

Onze aanpak: sociaal werk loont!

Mensen helpen om hun leven naar eigen kunnen en vermogen op een goede manier invulling te geven. Dat is kort gezegd onze belangrijkste opdracht. Met sociaal werk versterken we inwoners en verbinden we ze met de samenleving.

Sociale verbondenheid is volgens de psychologie één van de basale behoeften van een individu. Samen met de behoefte aan autonomie en vertrouwen in het eigen kunnen bepaalt het iemands sociaal functioneren.¹⁶ De populatie volwassenen in Haarlemmermeer is heel divers. Elkaar vinden op het juiste moment is dus niet voor iedereen vanzelfsprekend. Bovendien verandert de samenleving snel en zijn ontwikkelingen niet voor iedereen bij te benen. Juist in deze tijd is sociaal werk nodig. Meer dan ooit.

Het belang van sociaal werk

Sociaal werk bevordert maatschappelijke verandering, sociale cohesie en de emancipatie en zelfstandigheid van mensen.¹⁷ Daarmee is sociaal werk onmisbaar als onderdeel van de stevige sociale basis. Sociaal werk is net als de samenleving voortdurend in beweging. Mensen komen en gaan, situaties veranderen en vraagstukken verdwijnen of steken ineens de kop op. We zijn sterk in het meebewegen met deze veranderingen. We ontwikkelen diensten als antwoord op vragen van deze tijd. Bij MeerWaarde kan iedereen met zijn vragen terecht. Daarbij stemmen we onze inzet af op de vraag, de eigen mogelijkheden, de omgeving en het moment.

Waar we voor gaan

Onze aanpak is het best te omschrijven als 'Welzijn 4.0'. Belangrijk is preventie. Door te anticiperen op risicofactoren, voorkomen we (meer) problemen. In onze aanpak gaan we bovendien uit van positieve gezondheid. Daarbij ligt de nadruk niet op klachten of problemen, maar op de mensen zelf, op hun veerkracht en op wat hun leven betekenisvol maakt. Zo stimuleren we de inwoner om, naast het ontvangen van hulp, zelf ook op vrijwillige basis zijn kwaliteiten in te zetten. De inwoner krijgt zo weer zicht op wat hij juist wél kan. De sociaal werker helpt de inwoners om nieuwe kansen te creëren. Daarbij werken we vraaggericht en met brede, integrale blik. Waar nodig ondersteunen we bewonersinitiatieven en actieve groepen in de wijk. En we signaleren waar aanvulling wenselijk is. Natuurlijk blijven we handvatten bieden aan die mensen die moeilijk mee kunnen komen. Daarbij stellen we eerst orde op zaken en werken dan aan eigen kracht. We toetsen het effect van ons werk en verbeteren onszelf voortdurend. Kortweg: 'to prove and to improve'.¹⁸ Als MeerWaarde ontwikkelen we ons verder tot een expertisecentrum voor maatschappelijke vraagstukken. Tot kennispartner voor inwoners, bedrijven en organisaties. We mogen trots zijn op wat we doen! Daarom vertellen we ons verhaal, delen de successen met inwoners en professionals om hen te prikkelen tot meer.

Wat we doen

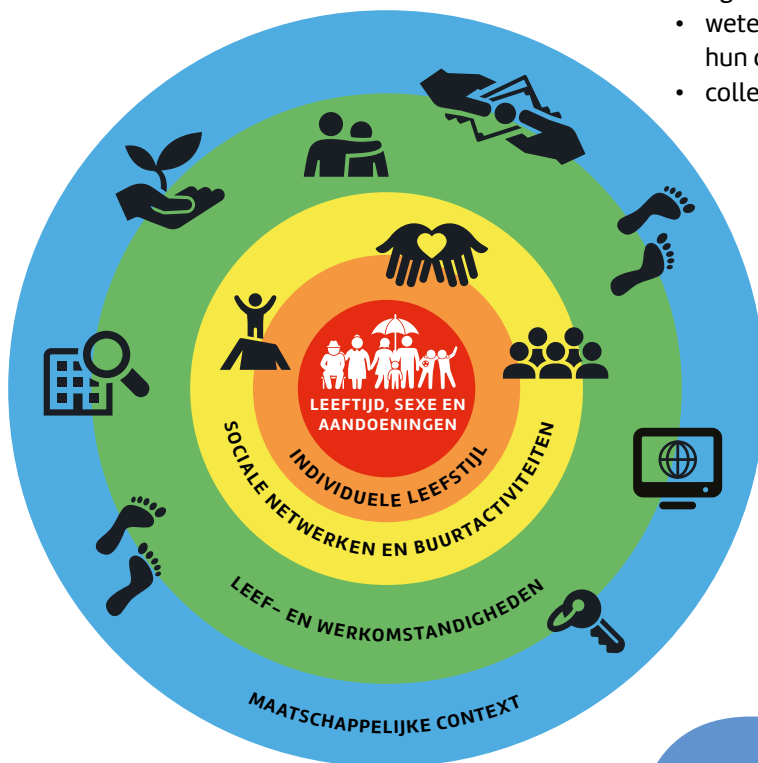
De basis van ons werk is het Haarlemmermeers model.¹⁹ Mensen hebben de regie over hun eigen leven en zijn verantwoordelijk voor zichzelf en de

mensen om hen heen. Komen zij er niet uit, dan zorgen professionals dichtbij, zoals de sociaal werker, voor ondersteuning op maat. Bij complexe problemen schakelen wij het Meerteam of andere organisaties in.

Sociaal werkers activeren mensen waardoor zij beter, meer of anders kunnen deelnemen aan de samenleving op een manier die optimaal past bij hun mogelijkheden, wensen en behoeften. Daarbij is een aantal factoren in verschillende schillen rond het individu te beïnvloeden (zie afbeelding).²⁰ Sociaal werkers zijn sterk in dialoog: een gesprek gericht op het proces van uitwisseling, zonder op voorhand tot overeenkomst te willen komen.²¹ De sociaal werker oordeelt niet, maar biedt een luisterend oor en komt op voor de belangen van de inwoner. De inwoner voelt zich gehoord en

heeft vertrouwen in het sociaal werk. Inwoners kunnen ons direct aanspreken. We zijn altijd dichtbij en laagdrempelig bereikbaar. Daarnaast zoeken we inwoners op en spreken hen aan. Doordat we weten wat er in de wijk speelt, kunnen we inspelen op de ontwikkelingen en behoeften. Op wijkniveau en op individueel niveau leggen we verbindingen om de inwoner en de samenleving te versterken. Onze professionals zijn bekend met de transities in jeugdzorg, (ouderen)zorg en Participatiewet. Ze zijn in staat om over de grenzen van hun eigen vakgebied heen te kijken en verbindingen te leggen. Dit betekent dat ze :

- dicht bij inwoners in de dorp, wijk of kern aanwezig zijn;
- uitgaan van mogelijkheden en zich niet laten leiden door schotten in wet- en regelgeving;
- ondersteunen bij individuele hulpvragen;
- signalen bespreken en er eropaf gaan als dat nodig is en
- weten wat er in de wijk speelt en de sociale kaart op hun duimpje kennen.
- collectiveren.

Hoe we werken

In het koersplan van MeerWaarde²² staan tien speerpunten voor de komende jaren. Die geven goed aan hoe wij werken. Die speerpunten maken we natuurlijk ook zichtbaar in onze werkwijze op het domein volwassenen. Dit doen we als volgt:

Speerpunt:

Zo zichtbaar op domein volwassenen:

1.

Bedoelingsgericht: we faciliteren, stimuleren en inspireren zodat de inwoner en professional kunnen schitteren.

- Inwoners hebben de regie, sociaal werk coacht hen in elke stap van het proces.
- We werken vanuit de bedoeling en houden de inwoners op een andere manier vast, we prikkelen hen om te gaan staan voor hun verantwoordelijkheid om werkelijke oplossingen te vinden.²³
- De verbinding met de inwoner maken we het beste door achter én naast hem te staan.
- Afhankelijk van de situatie gebruiken we de best passende gesprekstechniek, zoals 'oplossingsgericht werken' en 'de trein van boos naar middel'.
- We leveren maatwerk en zoeken de ruimte binnen methodieken, verspillen geen tijd en energie aan niet logische stappen.
- De inwoner kan bij iedereen van MeerWaarde met zijn vraag terecht, voor de klant zijn we generalist en in het team heeft ieder zijn eigen expertise.
- We realiseren 'interculturele' expertise om met deze kennis en kunde dichter bij migranten te staan.

2.

Kennisgericht: we delen en verspreiden kennis en bouwen aan een expertisecentrum.

- We zijn kennisexpert op het gebied van sociale vraagstukken bij volwassenen. En veranderingen in de samenleving signaleren we en delen deze online en offline met anderen. Bijvoorbeeld via de LABS die we voor professionals en vrijwilligers in Haarlemmermeer meerdere malen organiseren.
- Onze vakkennis over sociale vraagstukken delen we met het onderwijs en wij laten ons door hen inspireren.
- We bouwen aan een regionaal platform voor welzijnsorganisaties. We delen onze kennis en expertise en leren hier van elkaar.
- Door ervaringsdeskundigen laten we ons 'voeden' om gezamenlijk de meest kwetsbaren te bereiken.
- We werken outreachend om nieuwe doelgroepen te bereiken en onze kennis over sociale vraagstukken te delen, hiermee stimuleren we inwoners en professionals om in te zetten op preventie.

3.

Wegwijsgericht: we zijn het eerste aanspreekpunt en wijzen de weg in het sociaal domein.

- Voor alle inwoners, professionals en bedrijven zijn we het eerste aanspreekpunt.
- We werken vanuit gebiedsteams en in PlusPunten, deze locaties zijn een herkenbaar punt in de wijk waar we met partners samen optrekken en kennis delen. PlusPunten zijn dagelijks open om bereikbaar te zijn op de tijd dat de inwoner dat wenst.
- De outreachende werkwijze is voor de sociaal werkers een middel om moeilijk bereikbare groepen te bereiken.
- We zijn online en offline duidelijk vindbaar, herkenbaar en zichtbaar. Inwoners en professionals weten ons op een laagdrempelige manier te bereiken.

4.

Samenwerkingsgericht: we co-creëren duurzame netwerken.

- We werken samen vanuit onze eigen kracht, laten onze toegevoegde waarde zien en versterken de mooie samenwerkingen die al bestaan.
- We gaan nieuwe samenwerkingsvormen binnen het onderwijs, zorg en het bedrijfsleven. Hierop blijven we ontwikkelen.
- We stellen een duidelijk kader waarbinnen we samenwerkingen met vrijwilligers aangaan, we verkennen de grens van het inzetten van vrijwilligers op professionele vraagstukken.
- We rusten bewoners toe om een actieve rol te spelen bij sociale veranderingen en om te bouwen aan duurzame wijken.
- Met de inzet van vrijwillige bemiddelaars van Buurtbemiddeling voorkomen we escalatie in de buurt en vergroten de zelfredzaamheid van bewoners. Door het versterken van de sociale samenhang vergroten we de veiligheid en leefbaarheid onder bewoners.

5.

Relevantiegericht: we meten kwaliteit en effectiviteit

- We gebruiken nieuwe technieken om de kwaliteit én het effect van ons werk te meten. We maken gebruik van een 0-meting en van methoden zoals de 'positieve gezondheid'.²⁴

6.

Innovatiegericht: we ontwikkelen nieuwe dienstverlening en zijn er voor nieuw type hulpvragen.

- We zetten nieuwe bewezen methoden en hulpmiddelen in om inwoners te bereiken en te ondersteunen.
- Ontwikkelingen in eHealth volgen we nauwgezet en daar waar kansen liggen gaan we eropaf. We zorgen dat we onze inwoners eHealth op maat kunnen bieden.

7.
Technologiegericht: we vergroten kennis van digitale tools en mogelijkheden

- We zetten technologische ontwikkelingen in om onze dienstverlening versterken, denk hierbij aan een e-learning op de website over actuele thema's of het geven van een webinar.
- We maken gebruik van nieuwe manieren om te leren, we volgen online training of lessen.
- We verbeteren de skills van de sociaal werkers en vergroten hun digivaardigheid om de inwoner en professional nog beter te kunnen bijstaan.
- We verkennen de mogelijkheden om slimmer te werken met technologie, denk hierbij aan hoe we reistijd kunnen voorkomen en minder plaats -en tijdgebonden werken.

8.
Expansiegericht: we laten meer mensen profiteren van onze bouwstenen.

- Wij ontwikkelen nieuwe diensten waarmee we onderscheidend zijn. We vinden dat ook inwoners uit andere gemeenten van onze diensten moeten kunnen profiteren.

9.
Vrijwilligerstalentgericht: we vinden en verbinden vrijwilligers.

- Door het delen van ervaringen geven we inwoners meer inzicht in de waarde van vrijwilligerswerk.
- Door de vrijwilliger naar binnen te halen in onze eigen organisatie krijgen we beter in kaart wat de vrijwilliger kan, wil en waar hij blij van wordt. Denk hierbij bijvoorbeeld aan snuffelstages en inzet bij open dagen van MeerWaarde.
- We stimuleren inwoners met een hulpvraag tot wederkerigheid.

10.
Integraalgericht: we verscherpen onze regisseursrol.

- We begeven ons dagelijks in de wijken van Haarlemmermeer, hebben sterke netwerken en inhoudelijke expertise. Doordat we met een brede blik naar onze inwoner kijken werken we integraal en pakken vraagstukken ook preventief aan.

Van welvaart naar welzijn: drie uitdagingen

De komende jaren verschuift de focus in de samenleving van welvaart naar welzijn. Van werken aan economische groei naar werken aan een betere en duurzamer wereld met minder ongelijkheid. Deze verandering stelt het sociaal werk voor nieuwe uitdagingen. Dit zijn ze:

1. Mogelijkheden voor iedereen

Kwetsbaarheid is de keerzijde van vooruitgang en modernisering. Er ontstaat een nieuwe doelgroep hulpvragers die moeite heeft om mee te komen in het nieuwe verkeer van mondige inwoners. Zij zonderen zich van de samenleving af; in subculturen of in een individueel isolement.²⁵ Ongeveer een kwart van de inwoners (de ‘afwachtende’ en ‘machteloze’ groepen) ervaart weinig regie over hun leven en zal het niet lukken om op eigen kracht zo lang mogelijk zelfredzaam te blijven.²⁶ Denk aan oudere inwoners die te maken hebben met dusdanige fysieke ongemakken dat dit hen beperkt in de manier van verplaatsen, contacten onderhouden en invulling geven aan de dag.²⁷ Of neem inwoners die moeite hebben met taal of kampen met psychische of financiële problemen. In bepaalde wijken in Haarlemmermeer zijn kwetsbare groepen oververtegenwoordigd. We willen de komende jaren vanuit het sociaal werk actief inzetten op meer kansen voor iedereen. Zoveel mogelijk mensen moeten kunnen meedoen. De metropoolregio biedt hiervoor ook volop kansen. Ook bedrijven zien

steeds vaker nut en noodzaak van maatschappelijk betrokken ondernemen. Zij willen graag een bijdrage leveren aan het verbeteren van de draagkracht van mensen en daarmee aan de samenleving als geheel. Belangrijk zijn ook de dorps- en wijkraden die inwoners een stem geven en zorgen voor verbinding tussen mensen. Helaas is deze ondersteuningsstructuur kwetsbaar, omdat de raden vooral uit ouderen bestaan.

Dit is onze uitdaging!

Hoe zorgen we dat iedereen in Haarlemmermeer naar eigen vermogen mee kan doen? We zullen het ondersteunen, verbinden en ontmoeten op een nieuwe manier moeten organiseren, zeker nu de functie van traditionele dorps- en wijkraden door het wegvallen van de oudste generatie onder druk staat. Nieuwe technologie, bijvoorbeeld op het gebied van eHealth, kan ons helpen, maar is nooit dé oplossing. We maken in ons werk gebruik van eHealth4all, waarmee we technische mogelijkheden afstemmen op onze gebruikers en een zo groot mogelijk bereik creëren. We zullen een goede mix van online en offline diensten moeten ontwikkelen waarmee we alle mensen in Haarlemmermeer kunnen bereiken. Het meedoen van mensen aan de samenleving vinden we van groot belang. We willen daarom ook de komende jaar stevig inzetten op het vergroten van maatschappelijke betrokkenheid en het versterken van vrijwillige inzet.

2. Empowerment

Mensen krijgen dagelijks te maken met veel verschillende uitdagingen, bijvoorbeeld op het gebied van gezondheid, wonen of inkomen. Bovendien verschuift veel verantwoordelijkheid van de overheid naar inwoners zelf. Het is daarom steeds belangrijker om terug te kunnen vallen op een goed sociaal netwerk in de buurt. In zo'n netwerk vindt de inwoner informele zorg en (emotionele) steun. Een netwerk biedt mensen ook de mogelijkheid dingen samen met anderen te doen en van elkaar te leren. Een goed netwerk leidt daarmee tot meer welbevinden, zelfredzaamheid en eigenwaarde.²⁸ Relaties en een sociaal netwerk zijn belangrijk voor een gelukkig leven. Naarmate mensen ouder worden, nemen hun netwerken af. Naasten vallen weg of mensen zijn fysiek niet meer te bereiken. Bovendien hebben kinderen het steeds drukker en wonen ze vaak op enige afstand van hun ouders. Met het toenemend belang van netwerken, groeit ook de kans dat mensen door anderen in hun netwerk overvraagd worden. Dat geldt zeker voor inwoners die in een tijd zijn opgegroeid dat 'nee' zeggen nog niet vanzelfsprekend was.

Dit is onze uitdaging!

Hoe maken we inwoners voldoende weerbaar voor de uitdagingen die zij tegenkomen? En hoe zorgen we voor de juiste ondersteuning als het mensen zelf niet lukt? Daarvoor is maatwerk nodig. Een integrale aanpak die uitgaat van de inwoner en zijn of haar netwerk. En die bij gebrek daaraan ondersteuning op maat biedt. Door slimmer te werken, kunnen we de

juiste inwoners bereiken en hen op een goede manier ondersteunen. Bijvoorbeeld bij het opbouwen en onderhouden van netwerken, zodat ze langer zelf de regie over hun leven kunnen houden. Ook willen we de 'hulpvrager' en zijn omgeving handvatten bieden om signalen van 'overvraging' te herkennen en er wat aan te doen.

3. Nieuwe kijk op gezondheid

Inwoners zelf- en samenredzaam maken zodat ze kunnen meedoen aan de samenleving. Daar ligt voor ons dus een belangrijke uitdaging. Dit vraagt van ons dat we anders kijken naar de rol die we hierbij pakken. We zullen de verbinding tussen het sociaal domein en aangrenzende domeinen zoals jeugdzorg, ouderenzorg en Participatiewet moeten versterken. In plaats van te denken vanuit verkokerd aanbod, zullen we meer integraal moeten kijken naar iemands ontwikkeling. Daarmee verandert ook de rol en functie van professionals in het sociaal domein. Om de juiste dienstverlening te kunnen bieden, zullen we moeten weten hoe inwoners in het leven staan, maar ook welke mogelijkheden zij zelf hebben om hun leven te organiseren. Dit sluit aan bij de nieuwe kijk op gezondheid, waarbij niet de ziekte centraal staat, maar juist de nadruk ligt op veerkracht en empowerment. Ook zullen we slim moeten omgaan met de kansen die er voor ons liggen op verschillende vlakken, sterke netwerken moeten opbouwen en partners moeten kiezen die onze doelen kracht bij zetten.

Dit is onze uitdaging!

Hoe bereiken we de inwoners die kwetsbaar zijn? Door niet vanuit het aanbod, maar vanuit 'de bedoeling' te werken.²⁹ We willen dat iedereen, naar eigen vermogen, meedoet in Haarlemmermeer. Daarvoor doen we wat nodig is. En zijn we alert op de vraag achter de vraag. Dat vraagt van ons dat we

anders denken én doen. Dat we vraaggericht werken en daar zijn waar én wanneer inwoners ons nodig hebben. Dat we ons niet laten weerhouden door grenzen tussen domeinen, wetten en regels en samen met partners tot een integrale aanpak komen die mensen echt verder helpt.

Onze ambities tot 2023

De hiervoor geschetste uitdagingen vragen van ons dat we met nieuw energie aan de slag gaan. Dat we samen met alle betrokkenen inwoners van Haarlemmeer helpen om prettig en gelukkig samen te leven. Om dat voor elkaar te krijgen, kiezen we voor drie ambities die de komende jaren leidraad zijn voor wat we doen en passen bij de veranderingen en maatschappelijke uitdagingen waar we voor komen te staan. Dit zijn ze:

1.

We stimuleren eigen kracht. We vragen ons steeds af wat in de situatie nodig is om gelukkig samen te leven en juist te kunnen handelen en sturen hierbij aan op het nemen van regie.

Zo doen we dat!

We bieden perspectief. Iedereen heeft regelmatig te maken met kleinere of grotere problemen. Vaak kunnen mensen die zelf oplossen, maar soms lukt dat niet. We bieden concrete hulp en pakken achterliggende fundamentele problemen aan. We stellen prioriteiten en beginnen met verbeteringen die gemakkelijk te bereiken zijn. Zo kunnen we de inwoner het vertrouwen teruggeven.

We bieden onafhankelijke ondersteuning. Elke inwoner kan met zijn verhaal en vraag bij ons terecht. We luisteren onbevooroordeeld en helpen inwoners om hun vraag te verhelderen. Daarna

zoeken we actief naar een oplossing. Bij contact met instanties staan wij altijd naast de inwoner. We verwijzen niet door maar behandelen door in een netwerk. We noemen dat netwerksamenwerking.

We zijn het eerste aanspreekpunt voor inwoners en professionals. We zijn zichtbaar en herkenbaar als sociaal werkers, zowel online als offline. We zijn op plaatsen en bijeenkomsten waar de inwoners zijn én met onze PlusPunten hebben we zichtbare en kwalitatief hoogstaande locaties in de wijk. Deze PlusPunt -locaties zijn de 'wegwijzers' voor inwoners; informatiepunten waarin gemeente, partners in de sociale basis en zorg en ondersteuning samen optrekken en kennis delen. We bieden inwoners informatie waarmee ze zelf verder kunnen en geven hen vertrouwen om daar verder mee te gaan.

We denken in kansen. Elke inwoner beschikt over unieke talenten. Naast de aandacht voor de zorgen die hij heeft, geven we hem inzicht in zijn talenten. We gaan uit van de kracht van de inwoner. We stimuleren hem om deze kracht in te zetten en te ontwikkelen, bijvoorbeeld als vrijwilliger. We bespreken welke mogelijkheden er voor hem zijn om iets voor een ander te doen.

We praten mét inwoners, niet over inwoners. Oplossingen bedenken we niet voor inwoners, maar mét inwoners. We vragen inwoners wat zij vinden en betrekken hen bij wat we doen. We zetten ervaringsdeskundigen in om zo laagdrempelig mogelijk

contact te maken en te houden met (nieuwe) doelgroepen. Ervaringsdeskundigen kunnen namelijk vaak meer ruimte pakken dan een professional. We bieden hen een opleiding, een vaste plek en zij worden gecoacht door onze professionals.

2.

We stimuleren sociale netwerken. We hebben zicht op bestaande netwerken en daar waar nodig stimuleren we inwoners en bedrijven om tot sterke netwerken te komen.

Zo doen we dat!

We dragen actief bij aan de opbouw van sociale netwerken. Inwoners geven zelf richting aan hun handelen, de sociaal werker ondersteunt dit proces met professionele input en betreft de directe omgeving daarbij. Zo stimuleren we inwoners en hun omgeving om sociale kwaliteit zelf in te vullen. Voor inwoners is het belangrijk om tijdig een stevig, dat wil zeggen een divers, netwerk op te bouwen. We leren ze de daarvoor benodigde vaardigheden aan en brengen ontmoetingen tot stand. Onze focus ligt hierbij op de preventie, op het voorkomen of verminderen van problemen. Bij het versterken van netwerken werken we ook samen met bedrijven, organisaties en de gemeente.

We hebben oog voor de inzet van sociale media. De opbouw van sociale netwerken vraagt om co-creatie met andere inwoners, partners of be-

drijven. De inspanningen van alle partijen verdienen een podium. Door het resultaat actief te delen op sociale media zijn deze inspanningen ook weer inspirerend voor anderen.

We ontwikkelen nieuwe welzijnsdiensten. We gaan actief op zoek naar mensen die we nu nog moeilijk bereiken en een risico hebben op verminderde aansluiting of uitval in de maatschappij. Zo ontwikkelen we nieuwe diensten voor inwoners die dementeren, psychische kwetsbaar of eenzaam zijn, voor vluchtelingen, ex-gedetineerden en LHBTI-ers.³⁰ Onze sociaal werkers werken vanuit een multi-level benadering. Daarbij brengen ze alle levensgebieden in beeld om de inwoner optimaal in zijn kracht te zetten. Sociaal werkers zijn alert op nieuwe vindplaatsen en agenderen deze bij de juiste partijen.

We zorgen voor een juiste toeleiding naar het antwoord op de vraag. Onze sociaal werkers zijn kenners van de wijk, ze zijn laagdrempelig en goed bereikbaar. Inwoners wijzen we de weg én we motiveren hen om een antwoord op hun vraag te krijgen. We kijken over de verschillende zorgdomeinen en schotten in wetgeving heen. Zijn er vraagstukken die op meer plaatsen in Haarlemmermeer spelen, dan werken we gebiedsoverstijgend.

We komen met nieuwe ideeën en oplossingen. Voor nieuwe én bestaande vraagstukken. Om kennis en expertise over sociale vraagstukken te vergroten en te delen, vormen we een lerend netwerk in Haarlemmermeer. We maken gebruik van onze eigen innovaties en van initiatieven die

elders succesvol zijn gebleken. Onze focus ligt hierbij op het arrangeren van (nieuwe) laagdrempelige oplossingen in samenwerking met ervaringsdeskundigen, inwoners en partners die lokaal actief zijn.

3.

We stimuleren burgerschap. We weten wat er in de wijken speelt en zorgen dat de juiste verbindingen tot stand komen.

Zo doen we dat!

We stimuleren ieders maatschappelijke betrokkenheid. Iedereen heeft recht op een goede kwaliteit van leven. Dit betekent wel voor elke inwoner iets anders. Om ervoor te zorgen dat iedereen naar eigen kunnen kan meedoen, gaan we actief op zoek naar nieuwe mogelijkheden. Ons sociaal werk richt zich op het verbinden en bemiddelen. Als facilitator brengen we de juiste personen bij elkaar. Zo koppelen we bijvoorbeeld jong en oud aan elkaar en sporen hen aan om nieuwe impulsen te geven aan de wijk. We betrekken onze eigen vrijwilligers bij kennis- en expertmeetings en benutten hun expertise optimaal. Ze kunnen zich zo ontwikkelen als vrijwilliger en een zinvolle invulling geven aan hun vrije tijd. Sociaal werkers coachen de vrijwilligers bij wat zij doen.

We adviseren inwoners hun grenzen te bewaken. Er wordt veel van een netwerk gevraagd en er is een grens aan vrijwillige inzetbaarheid. Door oog te hebben voor de belastbaarheid van mensen

voorkomen we dat een netwerk afbrokkelt.

We betrekken achterblijvers en creëren kansen voor hen. We werken met anderen samen om te verbinden en te overbruggen. In een dialoog kijken wij niet op van een andere taal of cultuur, we zijn juist nieuwsgierig naar wat de ander met die taal probeert uit te drukken. Je mag zijn wie je bent en we zorgen dat iedereen zich thuis voelt! We leggen de verbinding met nieuwe inwoners zodat zij zich welkom voelen in de wijk. We onderzoeken wat het juiste moment is voor een eerste contact. Bij nieuwbouwprojecten is de tekentafel vaak de logische start van het bouwen, ook aan de juiste verbindingen tussen mensen. We begeleiden kwetsbare inwoners bij het inspraakproces van de nieuwe Omgevingswet.

Ons sociaal werk voor volwassenen in één oogopslag

Dit zijn we:	Dit doen we:	Zo doen we dat:	Met dit resultaat:
<p>Het eerste aanspreekpunt voor de inwoner doordat we zichtbaar, herkenbaar én dichtbij zijn in de wijk en doordat we laagdrempelig bereikbaar zijn.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • We laten duidelijk zien wie we zijn en we gaan eropaf, spreken mensen aan. • We zijn zichtbaar in de PlusPunten en zijn op 'vindplaatsen' waar we mensen met hun levensvragen verwachten. • We maken optimaal gebruik van digitale mogelijkheden en wijzen offline en online de weg. 	<ul style="list-style-type: none"> • We dragen MeerWaarde-kleding bij klantcontact, gesprekken met netwerkpartners en bij bijeenkomsten. • We rijden met MeerWaarde-fietsen en -auto's. • Online zijn we goed vindbaar en makkelijk aanspreekbaar. • Sociaal werkers verstopten zich niet maar zijn direct bereikbaar. • We maken menselijk contact. • Laagdrempelige PlusPunten in de wijken waar inwoners en professionals kunnen binnen lopen. Zij kunnen hun vraag bij ons stellen op de tijd dat de klant dat wenst. • We betrekken partners bij onze dienstverlening in de PlusPunten zodat we een natuurlijke eerste aanloop in de sociale basis zijn. 	<ul style="list-style-type: none"> • Inwoners vinden gemakkelijk een antwoord op hun vraag (niemand wordt van het kastje naar de muur gestuurd). • We zijn als professional écht dichtbij de inwoner. • Inwoners in de wijken, dorpen en kernen zijn sterker. • Inwoners zijn betrokken en we zijn op alle manieren goed toegankelijk voor de meest kwetsbaren.

Dit zijn we:	Dit doen we:	Zo doen we dat:	Met dit resultaat:
<p>Het eerste aanspreekpunt voor de inwoner doordat we zichtbaar, herkenbaar én dichtbij zijn in de wijk en doordat we laagdrempelig bereikbaar zijn.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • We richten ons met sociaal werk op nieuwe doelgroepen. 	<ul style="list-style-type: none"> • We maken gebruik van subsidiepartners om doelgroepen in beeld te krijgen en ze te bereiken. • We leggen slimme verbindingen om de inwoners te versterken en kijken naar de wederkerigheid (i.c. wat de inwoner geeft en krijgt). • We maken gebruik van ervaringsdeskundigen. 	<ul style="list-style-type: none"> • Inwoners voelen zich prettig in hun eigen leefomgeving en hebben een zinvolle daginvulling. • Ervaringsdeskundigen helpen bij het oplossen van vraagstukken.
<p>We zijn wegwijzer in het sociaal domein voor inwoners, professionals en bedrijven. We delen graag onze kennis en kunde met anderen in onze functie van kennis- en expertisecentrum en we helpen hen op weg.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • We onderscheiden ons van anderen doordat we methodisch werken, de wijk en haar inwoners goed kennen, kennis en expertise hebben over inhoudelijke onderwerpen die de samenleving raken. • We zijn de aanjager van preventie. • We helpen mensen op weg. • We denken in mogelijkheden vanuit het perspectief van de inwoner. • Collectiveren van actuele vraagstukken. 	<ul style="list-style-type: none"> • We brengen mensen met elkaar in contact: inwoners met elkaar en met professionals, bedrijven met organisaties en inwoners. • We bewegen (motiveren) inwoners, professionals en bedrijven om verder te komen. • We prikkelen en inspireren met het organiseren van kennisbijeenkomsten zoals een lab of een expertmeeting met partners. • Wij hebben expertise en publiceren hierover in media. • We werken vraaggericht en gaan uit van de behoefte van de inwoner. • We bieden innovatieve oplossingen voor het individu en het collectief. 	<ul style="list-style-type: none"> • (Over)belasting van inwoner en het netwerk wordt verminderd. • Escalatie van problematiek wordt verminderd of voorkomen. • Het gevoel van eigenwaarde is vergroot. • Onze klanten vallen niet tussen wal en schip. • We verbinden partners. • Ondersteuning is effectiever en de inwoner sneller geholpen. • We doorbreken taboes. • We versterken ieders veerkracht. • Professionals hebben kennis van actuele maatschappelijke vraagstukken.

Dit zijn we:	Dit doen we:	Zo doen we dat:	Met dit resultaat:
		<ul style="list-style-type: none"> • We werken samen met (hoge)scholen en universiteiten. • We geven les aan studenten. • We werken in company met stagiaires en bieden plaats aan afstudeeronderzoeken. • We bieden de inwoner tools om vaardigheden aan te leren die hem sterker maken. 	
<p>We zijn een partner voor bedrijven en organisaties. We bieden expertise op het gebied van kansen voor inwoners en het leggen of versterken van verbindingen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • We geven voorlichting over actuele onderwerpen. • We bewegen bedrijven om zich in te zetten voor hun medewerkers die ook inwoners zijn. • We bouwen meer ervaring op met het werken met bedrijven en passen dit toe door slimme verbindingen te maken. 	<ul style="list-style-type: none"> • We luisteren op een professionele manier en laten de mens een mens zijn. • We werken met een grote mate van sensitiviteit. • We stimuleren maatschappelijk bewust ondernemen door bedrijven te benaderen voor projecten zoals ‘maatschappelijke dienstdag’. 	<ul style="list-style-type: none"> • De maatschappelijke inzetbaarheid en betrokkenheid van bedrijven is vergroot. • Duurdere zorg wordt voorkomen. • Meer inwoners kunnen geholpen worden met de 5M’s van bedrijven.
<p>We zijn expert op het gebied van preventie.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • We stappen af op inwoners, organisaties en bedrijven om in gesprek te gaan. We bieden de inwoner een perspectief. 	<ul style="list-style-type: none"> • In klantgesprekken ligt de focus op een brede en integrale uitvraag zodat we ook de achterliggende vragen blootleggen. • We realiseren wederkerigheid in wat de inwoner geeft en krijgt. • We zoomen in op wat de inwoner wel kan. Daarbij gebruiken we de methode ‘positieve gezondheid’. 	<ul style="list-style-type: none"> • Inwoners voelen zich (weer) onderdeel van de samenleving en ervaren een betekenisvol leven. • De verschillen tussen inwoners worden genivelleerd. • De sociale veiligheid is versterkt. • Netwerken worden meer divers en daarmee versterkt.

Samenwerken als randvoorwaarde

MeerWaarde werkt met anderen samen om de inwoner sterker te maken. En om de samenleving meer samenredzaam te laten zijn. Hiervoor zijn we altijd op zoek naar slimme verbindingen die het beste naar boven halen. Samenwerken en verbinden is essentieel om deze koers te realiseren.

Door de huidige samenwerkingen te intensiveren en nieuwe samenwerkingspartners op te zoeken, kunnen we dichterbij de inwoner komen en mooie ontwikkelingen stimuleren. Daarom zijn we trekker van de werkgroep 'samenwerken in het sociaal domein'. Binnen deze werkgroep delen we inhoudelijke kennis met andere organisaties die zich richten op onder andere vrije tijd, sport en dagactiviteiten. Ook stemmen we ontwikkelingen en activiteiten op elkaar af.

We zien veel kansen om de samenwerking de komende jaren uit te bouwen:

Samenwerking met het onderwijs

We werken met studenten. Zij brengen de theorie naar de praktijk. Als MeerWaarde helpen we om deze uitwisseling een goede plek te geven. Omgekeerd ligt er een mooie kans om de praktijk naar het onderwijs te brengen. Hier willen we nog steviger op inzetten. Vanuit al onze ervaringen en voorbeelden kunnen we de dialoog met de studenten aangaan. Met die feedback kunnen we de verbinding met inwoners verder versterken en verbeteren. Bovendien maken we op deze manier studenten enthousiast voor het sociaal werk van MeerWaarde.

Samenwerking met brancheorganisatie en kennisinstituten

We hebben nauwe contacten met gerenommeerde kennisinstituten (Movisie, Sociaal Werk NL en NJI) en opleidingsinstituten (YouthSpot van Hogeschool van Amsterdam en het Lectoraat Empowerment en Professionalisering Sociaal Domein van Hogeschool InHolland). Met medewerking van deze organisaties zorgen wij ervoor dat onze medewerkers toegerust zijn op de sociale vraagstukken van deze tijd, dat ze de goede dingen goed doen, daarop reflecteren, nieuwe kennis en inzichten van buiten vergaren en zich blijvend ontwikkelen. We delen onze kennis en ervaring, maken zichtbaar hoe MeerWaarde innoveert en doet mee aan landelijke wetenschappelijke onderzoeken.

Samenwerking met zorg

Welzijn en zorg raken elkaar op veel vlakken. Het ene domein beïnvloedt het andere. Wel hebben we een duidelijk andere rol dan de zorgpartij. Vanuit het sociaal werk zetten we in op het versterken van het netwerk en de eigen regie. Doordat we het aanbod in de wijken goed kennen wijzen we de weg naar het antwoord op de vraag. Door nog meer samen te werken, komen sociale vraagstukken sneller op de juiste plaats. Door het vroegtijdig betrekken van welzijn kan bovendien vaak erger worden voorkomen. Zo beperken we de zorgkosten. Het is belangrijk dat samenwerkingspartners de sociaal werker als een aanvulling zien op hun eigen dienstverlening. Vanuit sociaal werk willen we zorgpartners daarom actief opzoeken en bespreken wat we kunnen betekenen bij sociale vraagstukken die het gevolg zijn van bijvoorbeeld een

ernstige ziekte, het krijgen van een kind of het overlijden van een naaste.

Samenwerking met ontmoetingsplaatsen

Haarlemmermeer heeft buurthuizen en wijkcentra. Op deze locaties zijn sociaal werkers van MeerWaarde aanwezig. Zij stappen op inwoners af en gaan met ze in gesprek. Een goede samenwerking tussen de sociaal beheerder en de sociaal werker is van groot belang. De sociaal beheerder faciliteert de ontmoetingen. De sociaal werker vangt de signalen op over wat er speelt in de wijk en bij individuele bewoners.

Samenwerking met veiligheid

In het kader van veiligheid en overlast werkt de sociaal werker nauw samen met bijvoorbeeld de wijkagent, handhavers en het Meerteam. Sociaal werk kan van grote betekenis zijn voor inwoners die te maken hebben met onveiligheid of overlast. Wijkagenten, woningbouwcorporaties en initiatief van inwoners zelf zorgen ervoor dat (specifieke) burenoverlast bij ons wordt gemeld en opgepakt. We staan de inwoner bij, luisteren naar zijn verhaal en onderzoeken waar de verbinding kan worden gelegd en begrip voor elkaar ontstaat. Ook preventief kunnen we een belangrijke rol spelen. Denk aan een inwoner die vanuit een situatie van ‘beschermd wonen’ weer zelfstandig in de wijk gaat wonen. Deze inwoner heeft baat bij ondersteuning op het gebied van zingeving, versterken van zijn netwerk en hoe om te gaan met de buurt. Sociaal werkers hebben het contact met de inwoners uit de wijk. De buurt heeft ook een taak om de nieuwe inwoner zich welkom te laten voelen in de wijk. Het sociaal werk ondersteunt hierbij zowel de buurt als de nieuwe inwoner.

Samenwerking met bedrijven

Veel inwoners wonen en werken in Haarlemmermeer. Door onze krachten met bedrijven te bundelen, kunnen we de inwoner eerder helpen met zijn vraag. Door samen te werken met bedrijven waar veel kwetsbare inwoners werken, kunnen we deze groep beter ondersteunen en de weg wijzen in het sociaal domein, bijvoorbeeld als het gaat om financiën. Woningcorporaties, maar bijvoorbeeld ook organisaties die bemiddelen voor inwoners met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt hebben veel ervaringen met kwetsbare mensen. Van deze organisatie kunnen we leren. Andersom wil MeerWaarde deze bedrijven inspireren. In de praktijk weten we dat het verliezen van een betaalde baan ook veel andere vraagstukken met zich meebrengt. Wanneer er weer zicht is op werk vraagt dat opnieuw een aanpassing van de thuissituatie. Ook in dit soort gevallen kan de sociaal werker inwoners ondersteunen.

Ook willen we samenwerken met bedrijven die werk maken van ‘maatschappelijk betrokken ondernemen’. Denk bijvoorbeeld aan een bedrijf dat een plek wil bieden aan een kwetsbare inwoner om ervaring op te doen. Deze samenwerking biedt kansen over en weer. Wij kunnen bedrijven laten zien dat ‘zorg voor je omgeving’ onlosmakelijk verbonden is met ondernemen in Haarlemmermeer omdat een werknemer vaak ook een inwoner is. Bedrijven kunnen op hun beurt gebruik maken van onze expertise en kennis van sociale vraagstukken. We zien een mooie samenwerking voor ogen door met expats die aan bedrijven verbonden zijn te werken als kennismigrant. Ieder heeft een vraag én een aanbod dat interessant kan zijn voor de ander. De kunst is het maken van de juiste vertaling en elkaars cultuur te begrijpen.

NOTEN

- 1 Daarmee sluit dit document aan op een visie die we eerder schreven voor de jeugd in Haarlemmermeer (De kracht van dichtbij, koers Jeugd 2018–2023, MeerWaarde, 2018).
- 2 Zie: www.eur.nl/en/ehero/onderzoek/gelukswijzer.
- 3 Martijn Burger en Ruut Veenhoven, Geluksonderzoek en beleid, Erasmus Happiness Economics Research Organization, 2017.
- 4 We spreken dan ook niet meer over ‘doelgroepen’, want dit leidt af van waar een sociaal werker zich mee bezighoudt (www.zorgwelzijn.nl/blog/weg-met-die-doelgroepen).
- 5 www.socialevraagstukken.nl/nestblijvers-en-boemerangkinde-ren-is-de-nieuwe-generatie-verwend-of-wanhopig.
- 6 www.businessinsider.nl/waarom-millennials-een-vertoren-generatie-zijn-de-vermogenskloof-met-babyboomers-is-las-tig-te-overbruggen
- 7 Sociale vraagstukken, Nestblijvers en boemerangkinderen, september 2017.
- 8 www.businessinsider.nl/millennials-hebben-op-hun-27ste-al-last-van-een-midlifecrisis.
- 9 Damiaan Denys, psychiater, interview NRC, september 2018.
- 10 I&o Research, De YEP van tegenwoordig; de toekomst van de nieuwe ouderen, augustus 2019.
- 11 De toekomst tegemoet, Sociaal en Cultureel Planbureau, 2016.
- 12 Zie: www.scp.nl/nieuws/doelstellingen_participatiewet_nauwelijks_behaald.
- 13 De toekomst tegemoet, Sociaal en Cultureel Planbureau, 2016.
- 14 www.scp.nl/Nieuws/Kim_Putters_presenteert_boek_over_smeulende_kwesties_in_de_samenleving.
- 15 Trendrapport, Smart Society Journal, slim Nederland in 2030.
- 16 Landelijk opleidingsdocument sociaal werk, februari 2017
- 17 Definitie van Sociaal Werk Nederland, de brancheorganisatie voor sociaal werk.
- 18 www.socialevraagstukken.nl/sociaal-werk-moet-anders-in-de-nieuwe-samenleving.
- 19 Zie bijvoorbeeld: www.haarlemmermeergemeente.nl/meer-voor-elkaar/haarlemmermeers-model.
- 20 Gebaseerd op het regenboogmodel van Dahlgren & Whitehead.
- 21 www.deverlichtingadvies.nl/hoe-zorg-en-sociaal-werk-elkaar-versterken.html
- 22 Koersplan MeerWaarde 2018–2020, Zelf, samen, sterker! Het sociaal werk wijst de weg in het sociaal domein.
- 23 www.andersvasthouden.nl
- 24 www.iph.nl
- 25 Outreachend werkt! Wmo werkplaatsen met eindredactie van Movisie, 2013
- 26 www.nivel.nl
- 27 www.nrc.nl/nieuws/2018/03/19/nederlanders-wor-den-steeeds-ouder-en-blijven-langer-gezond-a1596180.
- 28 www.vilans.nl/producten/werkwijzer-werken-aan-sociale-net-werken-van-clienten.
- 29 De bedoeling verwijst naar het bestaansrecht van een organisatie, naar waar het allemaal ooit om is begonnen (Wouter Hart, Verdraaide organisaties – terug naar de bedoeling, 2012).
- 30 De afkorting LHBTI staat voor lesbische vrouwen, homoseksuele mannen, biseksuelen, transgender- en intersekse personen.

ANDERS KIJKEN, DENKEN ÉN DOEN

Koers Sociaal Werk Volwassenen 2020–2023
is een uitgave van MeerWaarde, 2020

Eindredactie: Renata Fideli, Monique Kuik
Redactie: Angela Nicolai, Maud Tromp
Fotografie: Martine Goulmy

Met dank aan alle collega's, inwoners, vrijwilligers, samenwerkingspartners, opdrachtgever en een ieder die geïnspireerd, meegedacht, meegelezen of waardevolle feedback gegeven heeft.

MeerWaarde
Postbus 429
2130 AK Hoofddorp

T 023-569 88 88
E informatie@meerwaarde.nl
www.meerwaarde.nl

